

DE NOORD-BRABANDER

Staan- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS

Koor de Stad 12
Fransche post 14

DIGERE VERUM QUID VETAT?

HORATIUS.

ADVERTENTIEN:

15 cents de regel.

behalve 35 cents zegel.

(Verschijnende driemaal in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag.)

ITALIË.

De marselingen van den hertog van Lucca, in het begin der maand door hem met den dag gezegd, zijn in de voorledige week weder bovengekomen en hebben hem tot een gewichtig besluit uitgelokt. Onder voorwendsel der herstelling van zijne gezondheid heeft hij, na een regentschap ingesteld te hebben, zijne staten verlaten, zonder den tijd zijner afwezigheid te bepalen. Hij heeft dit voornemen aan zijne onderdanen kenbaar gemaakt hij een dekreet van den 12 september, te Massa-Ducale uitgevaardigd. De kennisgeving hiervan aan het publiek is den 15 geschied en ondertekend door den heer Mazzarosa, voorzitter van den staatsraad. Het gerucht liep dat de hertog te Parma door eenige reizigers gezien was.

Dit besluit heeft de gemoederen zeer verbitterd; de hoofden der beweging wilden daarin een trouwsafstand zien en spraken van eene bezending naar Florence, om den groothertog nittenoodigen, onmiddellijk bezit te nemen van het hertogdom Lucca.

In het dekreet van den hertog van Lucca wordt aan den staatsraad het regentschap opgedragen onder voorzitterschap van den markies Mazzarosa. Wijders wordt aan dat regentschap, ingevolge het *motu proprio* van den 1 september de bevoegdheid gegeven, de hervormingen tot stand te brengen, welke het nuttig oordeelt, doch eerder trachtende Toskanen na te volgen dan vooruit te loopen en onder voorbehoud van weigering van bekrachtiging aan al zulke maatregelen, welke zijne regten als soeverein zouden krenken.

— Uit Livorno schrijft men van den 17, dat de wet op de organisatie der burgerwacht in Toskanen uitgevaardigd is. Die wet schijnt niet aan de verwachting des volks te beantwoorden. Het gouvernement, hetwelk belangrijke wijzigingen in de organieke wet, door Pius IX voor zijne staten uitgevaardigd, gemaakt had, schijnt te veel voorzorgen tegen het volk genomen te hebben. Dit mistrouwen is alreeds geschied om het volk ontevreden te maken. Volgens de militairische wet zijn de werklieden, de boeren en de dagloners van de werkelijke dienst uitgesloten en, zonder wapens of uniform, tot de reserve teruggebracht. De bevoering van al de officieren behoort voortdurende maal aan den groothertog en deze eerste bevoeringen zullen eerst na drie jaren vernieuwd kunnen worden. Dan zal de soeverein de uitsluitende bevoeringen tot den graad van kapitein ingesloten, behouden, en de andere officieren kiezen op eene lijst van drie of zes kandidaten naargelang van den graad. De directe verkiezing bestaat zelfs niet voor de onderofficieren, waarvan de kous zal gedaan worden door de kommandanten van elk korps, op lijsten van drie kandidaten.

— De tijdingen uit Palermo zijn van den 12 september. Op die dagtekening was alles rustig in Sicilië en schoon de opstand allerwege ten onder gebragt te zijn. De generaal Landi heeft te

Messina volatrekte volmacht bekomen. In die stad hebben een aantal arrestaties plaats gehad. De generaal Landi heeft eene proclamatie uitgevaardigd, waarbij militaire commissien ingesteld worden, en elk goed burger uitgenoodigd wordt, aan te brengen wat hij over eenige zamenzwering mogt vernemen, met belofte van geheimhouding van zijnen naam en eene belooning, geëvenredigd naar het belang zijner ontdekkingen, en eindelijk van de regtbanken gevorderd wordt, dat zij ten spoedigste regt zullen doen over de aangeklaagden, die van deelneming aan zamenzwering en opstand beschuldigd worden.

— Uit Turyn schrijft men van den 17 september dat de vrijzinnige vertooningen, welke onlangs in vele steden van Piemont hebben plaats gehad, op het sardiniësch gouvernement eenen geheel anderen indruk gemaakt hebben, dan men verwacht had. Men zegt dat die vertooning de heer de la Marguerite in zijne stelling versterkt hebben, ofschoon men eenige dagen geleden, zijne afreding meldde. De drie aanvoeders der beweging, de heeren Doria, Balbi en Riggi, die naar Turyn geroepen waren, zijn ernstig bertspt doch zullen aan geene verdere maatregelen van gestrengheid blootstaan. Men schrijft ook dat Mgr. Corboli-Bussi zijn verblijf te Turyn verlengt en dat de Paus peter zal zijn van het kind, hetwelk de hertogin van Savoye, schoonsoochter des konings, eerstdaags ter wereld zal brengen.

— Het schijnt dat de laatste ordonnantie van den kardinaal Ferretti, over zekere vertooningen, welke onlangs te Rome hebben plaats gehad, de goedkeuring der kerkelijke partij niet heeft weggedragen. Men is gewoon waren, op de openbare plaatsen te verschijnen, hebben het afgekeurd, dat men hen van dat genoeg, hetwelk ongelukkigwijze zoo onbestaanbaar is met de behoeften van een groot stad bestuur, beroofde. Zij hebben dus het voornemen omgevat, een protest tegen de ordonnantie op te stellen. Wij hopen dat het goed oordeel der toornische bevolking dit protest naar waarde zullen beoordeelen, en dat de kerkelijke partij van Italië voortaan zich onthoudt zullen, van deel te nemen aan vertooningen, welke bij de weldenkendste onderen eenen ongelukkig indruk zouden kunnen te weeg brengen. Het schijnt de koning van Sardinië terug te deinzen, tengevolge der vertooningen, welke te Genua hebben plaats gehad. Pius IX mag geen oogenblik twijfelen aan de kinderlijke gehoorzaamheid en onbegrensde vernoetheit van al zijne goede onderdanen.

— De Augsb. Zeit. meldt, dat de prins van Canino uit Venetië gebannen is, omdat hij deel genomen heeft aan volksbewegingen in de Kerkelijke Staten en in Toskanen.

AZIË.

Uit Jerusalem schrijft men dat aldaar op den 21 juni, in de kerk van den Zaligmaker, de dag der verheffing van Pius IX gevierd is. Het feest was allerprachtigst versierd en de kerk was schitterde van goud en perlen. Het feest werd die

plegtigheid eenen zilveren kandelaar gemaakt met zeven beeldjes, voorstellende de vier Evangelisten en de drie goddelijke deugden. Het portret van Pius IX was in het midden geplaatst in een gouden lijst, aan de eene zijde de pauselijke vlag en aan de andere die van het Heilig Land hebbende.

GRIEKENLAND.

ATHENE 9 september. De ziekte van den heer Coletti heeft het hoogste toppunt bereikt en op dit uur heeft koning Otto waarschijnlijk zijnen eersten minister en Griekenland den eenige staatsman, die in staat was het naar binnen van regeringloosheid en naar buiten van schande te redden, verloren. De dagbladen van Athene spreken reeds over hetgeen gebeuren zal, wanneer de post van eersten minister officieel vacant zal zijn.

In vele provincien is de opstand met nieuwe kracht uitgebarsten, en naar buiten gaan de zaken niet gunstiger. Trouwens de dagbladen van Konstantinopel melden dat de Divan zijne bedreigingen ten uitvoer legt. Hij heeft aan de vertegenwoordigers der groote mogendheden een memorandum overhandigd, waarbij hun kennis gegeven wordt van de aanwending van dwangmaatregelen tegen Griekenland. Terzekerder tijd zijn naar al de provincien het keizerrijk aan de turksche overheden bevelen gezonden, om onmiddellijk hare officieele betrekkingen met de griekeche consuls af te breken en de noodige schikkingen te maken ten einde, een maand na deze bekendmaking, de vaart onder griekeche vlag in al de havens te beletten.

Tevens zijn depeches naar de turksche consuls in Griekenland: te Athene, te Lamia en te Vonitza verblijvende, gezonden, om hen nittenoodigen het grondgebied van die mogendheid te verlaten.

De heer Coletti is dood. Dit droevig nieuws dampelt Griekenland in den rouw. Men vreesst dat het ernstige gevolgen hebben zal voor de rust en de onafhankelijkheid van dien jeugdigen staat, aan welke dienst hij zich onvoorwaardelijk gewijd had.

DUITSCHLAND.

De Augsb. Zeit. meldt dat de opening der buitengewone vergadering der Bayersche Staaten den 25 september te München zal plaats hebben en haar onmiddellijk een aantal belangrijke voorstellen zullen gedaan worden.

— De Augsb. Zeit. zegt, naar laud van eenen brief uit Crefeld dat een band van 60 dieven de omstreken dier stad teisterd en reeds een aantal pachthoeven aangerand heeft.

— De inwoners van Elm hebben een proces aan het gouvernement gericht, waarbij zij verzoeken dat de graanmarkten al de steden van Wurtemberg op den zelfden dag zullen gesteld worden, opdat de speculanten van de rijzing der prijzen van de markt niet op de andere gebruik zou kunnen maken.

— Den 17 dezer is de stadje... groothertog... werd. De... huizen zijn... voor...

De koning van Pruisen is den 21 op zijn kasteel te Bruhl, tusschen Keulen en Bonn aangekomen. De vreemde prinsen die de groote militaire manoeuvres te Coblenz hebben bijgewoond, hebben den koning naar Bruhl vergezeld. Onder dezen bevond zich de prouthertog Alexander, oudste zoon van keizer Nicolaas.

ENGELAND.

LONDEN, 22 september. De koningin, prins Albert en de jonge prinsen zijn gisteren avond ten 6 ure te Londen, van hunne reis naar Schotland teruggekomen. Heden is het koninklijk gezin naar Osborn-House vertrokken.

— Een lid der Universiteit van Oxford, de heer William T. Gordon, van het Christus-Collegie, heeft het catholijk geloof omhelsd.

— De hulde welke het verheven karakter van Pius IX algemeen in Engeland uitlokt doet de oude onvredraagzaamheid der Tory-partij met meer vuur dan ooit ontwaken. Het vooruitzicht eener toenadering tusschen Engeland en den H. Stoel jaagt haar zoo veel schrik aan, dat zij zich niet goed meer houden kan. Wij willen eenige zinsneden uit den *Standard* mededeelen om haren toorn te doen zien.

»Wij verzetten ons tegen het *versaeijelijk* ontwerp om het gezag van den Paus in Engeland te erkennen. Wanneer de Paus een geestelijk gezag op het grondgebied van H. M. vraagt, stelt hij zich, zedelijkerwijs, in oorlog tegen haar, en wanneer men in die omstandigheden diplomatieke betrekkingen met hem aanknoopt, erkent men daardoor dat hij het regt heeft, met H. M. de soevereiniteit te deelen, welke zij over hare onderdanen uitoefent.

»Waarom zouden wij een der grondbeginselen der constitutie van 1688 krenken, door een verbond met den bisschop van Rome aan te gaan? Welke voordeelen zouden daaruit voortspruiten? Indien men in 1847 beproefde, den Paus te onderdrukken, zouden wij hem even goed kunnen beschermen als in 1797, en het is klaarblijkelijk dat wij daaruit niets te verwachten hebben. Wij willen niet handelen over de wettigheid of onwettigheid der zending van lord Minto, ofschoon wij haar even onwettig als ongerijmd beschouwen, maar wij willen verzet aantekenen tegen eene poging, welke ten doel zoude hebben zulke zendingen voor het vervolg te wettigen.

»Er wij den Paus als een onpartijdig vorst kunnen behandelen of een bondgenootschap met hem aangaan, moet hij van zijn overweldigd gezag afstand doen. Tot zoo lang zullen wij hem als eenen vijand beschouwen.

Voegen wij hier bij, dat die taal weinig weerklank vindt, dan alleen bij eenige sektarissen, die nog met de verouderde vooroordeelen en den belagchelijken haat behebt zijn.

— Een staat van al de ongelukken op de spoorwegen van Engeland, Ierland en Schotland van 1 januarij tot 30 junij gebeurd, levert de volgende resultaten op. Van een getal van 23,49,412 reizigers zijn 101 gedood en 100 gekwetst, hetgeen het 1/2500 van het bedrag uitmaakt. 14 Reizigers zijn gedood en 48 gekwetst, door oorzaken buiten hun toedoen; 8 gedood en 3 gekwetst door hunne schuld. 8 Beambten der maatschappijen zijn gedood en 17 gekwetst buiten hunne schuld; 51 gedood en 24 gekwetst door gebrek aan voorzichtigheid of voorzorgen. 20 personen zijn gedood en 7 gekwetst door het overloopen der wegen bij de aankomst van eenen trein.

IERLAND.

Een genootschap van pachters en bruikers is te Limerick opgericht, om aan de willekeur der uitzettingen en de onregtvaardigheid der eigenaars werk te stellen. Dit genootschap is opgericht in eene grote meeting, waarbij meer dan 4000 pachters en bruikers tegenwoordig waren.

SPANJE.

MADRID 18 augustus. De dagbladen spreken nog niet van het vertrek van den generaal Narvaez. Het is integendeel zeker, dat hij in den avond van den 17 zich nog in die hoofdstad bevond. De Fransche dagbladen hebben zich dus vergist toen zij zijne komst in Frankrijk meldden; het schijnt dat men met den generaal Narvaez, graaf Ynnerie, hebben bedoeld, die overigens in geene betrekking van bloedverwantschap bestaat met den hertog van Valencia.

— Men leest in de *Heraldo*: De *Clamor Publico* beschuldigt ons van lasterlijke aantijging in hetgeen wij gezegd hebben van eenen brief, door den heer Bulwer aan het Spaansch ministerie geschreven. Wij herhalen dus, om door den *Clamor* verstaan te worden, dat de aanbrenging door den engelschen ambassadeur van eene gewaande zamenzwering tegen onze koningin, vervat was in eenen particulieren brief, geschreven aan den heer Escosura, welke daad de *Gaceta* niet geloovend heeft en niet loochenen zal. Wij hebben de waarheid gezegd en wenschen dat de heer Bulwer zich tot de regtbanken wende, indien hij vermeent dat hij gelasterd is.

— Het ministerieele blad meldt dat de persoon, die de honende opschriften tegen de koningin aangeplakt heeft, gevangen is genomen. Wij zijn nieuwsgierig te weten tot welke tot welke partij die persoon behoort. Gisteren verzekerde men dat het gouvernement de steelligste bevelen naar de grenzen had afgezonden, om onder geen voorwendsel toegenaamd Espartero in Spanje toe te laten.

— 19 september. Een aantal hoofd-officieren en anderen, tijdelijk buiten dienst, zijn overeengekomen den Paus hunne dienst aan te bieden, na alvorens de toestemming der koningin erlangd te hebben.

— De heer Escosura heeft, naar het schijnt eene vergadering opgeroepen, om een ontwerp van een dekreet over de drukpers gereed te maken. Hij heeft het voornemen, om dit dekreet voor de opening der cortes uitvaardigen.

FRANKRIJK.

PARIS 23 september. Men verzekert dat de hertog van Aumale den 5 oktober te Marseille zal aankomen om zich naar zijnen post te begeven.

— De eerv. pater Lacordaire is in de eerste dagen van september te Rome aangekomen.

— Men verzekert dat de H. Vader, Paus Pius IX, de beweegredenen, welke den bisschop van Soissons genoopt hebben, zijnen zetel te verlaten, goedgekeurd heeft. Het schijnt dat Mgr. de Simony met een kanunnikaat van den eersten rang bij het kapittel van St. Denis zal bekleed worden.

— 24 september. Men verzekert dat de minister van justitie aan al de procureurs-generaal eene circulaire heeft gezonden, waarbij hij hen te kennen geeft, dat hij vernomen heeft dat zich eene associatie vormde, voor het weigeren der voldoening van de belastingen, en hun aanbeveelt de leden dier associatie overal op te sporen en te vervolgen.

— Mgr. de aartsbischop van Parijs heeft een mandement uitvaardigd waarbij gebeden voor Onzen Heiligen Vader Pius IX bevolen worden.

Op den 26 september, 18e zondag naar Pinksteren en gedurende de gansche week, zal men in de mis de gebeden *pro Papa* lezen. Op denzelfden zondag zal er in al de kerken en kapellen van het bisdom een plegtig lof gehouden worden, waarin de 120e psalm *Levavi*, het vers *Ostende* en het gebed *pro Papa* zullen gezongen worden.

BELGIE.

Septemberfeesten. Door het schoone weder begunstigd was de eerste dag vrij levendig. De menigte der vreemdelingen heeft zich naar de Tentoonstelling, naar het Museum enz. begeven.

De galerijen St. Hubert waren soms en vooral des avonds opgepropt. Het aldaar geopend café restau-

rant *Aus Arts*, hetwelk zeer rijk gedecoreerd is, ontving een aantal bezoekers.

De algemeene illuminatie van den 26 belooft allerschitterendst te zullen zijn. De boulevard zal verlicht zijn van het Observatorium tot de Laekenpoort en nog verder. De helling van die schoone dreef zal van die illuminatie een nog treffender voorkomen geven.

De plegtigheid van den tweeden dag werd door 21 kanonschoten aangekondigd.

Ten elf ure vereenigden zich al de gezelschappen van schutters op het plein der paleizen, in het park, en schaarden zich in orde; op het plein van het stadhuis aangekomen, werden zij door de stedelijke overheid ontvangen.

De koning en de koningin en hun gezin kwamen middelerwijl van Laeken om de plegtige opening der Tentoonstelling van land- en tuinbouw bij te wonen.

Daarna begaf zich de koninklijke familie ter bijwoning der zitting van de Akademies.

Op de volgende dagen zullen er groote militaire feesten plaats hebben.

BRUSSEL, 25 september. Gisteren ochtend is een persoon, die gevangen genomen was als betrokken in den moord, ten huize van den heer Evenepoel weder in vrijheid gesteld.

Een persoon is nog gevangen, op welke naar het schijnt, de zwaarste vermoedens drukken. Hij heeft in de laatste dagen herhaalde en langdurige verhooren ondergaan en een aantal getuigen zijn gehoord. De justitie heeft huiszoekingen in zijne woning gedaan.

— De zoon van lord Erskine, *attaché* bij de engelsche ambassade te Brussel, is gisteren naar Keulen vertrokken. Hij begeeft zich naar Turyn, om aldaar lord Minto, die met eene zending van zijn gouverneur bij den Paus belast is, te ontmoeten.

— Men verzekert dat de ex-koning van Westfalen, Jérôme Bonaparte, die thans te Brussel is, magtiging heeft ontvangen om naar Frankrijk terug te komen en dat hij binnen twee dagen naar Parijs zal vertrekken.

NEEDERLAND.

's HERTOGENBOSCH, 27 september.

De tijdingen uit de Oost-Indien per overland-mail zijn ons te laat gekomen om in dit nummer nog te kunnen worden medegedeeld. Wij bewaren die dus voor het volgend.

— Eene particuliere correspondentie uit Rome meldt ons het volgende: Rome 8 sept. Z. H. Paus blijft steeds de achting en liefde zijner onderdanen gewinnen: op den 8. sept. zijnde de geboortedag van de H. Maagd, is Z. H. 's morgens in groote stoet naar Maria del Popolo gereden om aldaar pontificaliter te assisteren, de lucht weergalmd overal van het daverend geroep *viva Pio nono!* na de plegtige mis heeft Z. H. de vanden der burgerwacht gezegend.

— Eenige Noordbrabandsche geestelijken, die op dit oogenblik Italië bezoeken, waaronder de eerv. heer van Oirschot, pastoor te Gestel, zijn den 3. sept. bij Z. H. op Quirinale ten gehoor geweest, Z. H. heeft zich volgens gewoonte zeer nederig met hen onderhouden.

— Men meldt ons uit Lige, dd. 23 september dat Mgr. Ferrieri H. Weensdag, ten 1 ure, bij Z. H. den Koning zijn afscheidsgehoor heeft gehad. De Katholijken vernemen met genoegen, dat hij Z. H. behaagd heeft, ten blyke van Hoogheids tevradenheid, aan Z. H. W. de orde van den Noordbrabantschen Leeuw te schenken. Z. H. W. heeft dien nacht de reis aanvaard over Breda en Antwerpen. Opmerkelijk is het, dat Mgr. Ferrieri de eerste is der gezanten van den H. Stoel, aan wie de koninklijke onderscheiding door eene benoeming tot de Leeuwenorde is te beurt gevallen.

Men verneemt tevens, dat de Bisschop van Gera die met de functien, tot heden door Mgr. Ferrieri

Waargenomen, *au interim* belast is, voortdurend te Tilburg zal blijven residenten. (de Tijd.)

— Men zegt, dat er sprake is van uitbreiding van het wapen der *maréchaussée* over het geheele koninkrijk. Thans bestaat dit wapen alleen in het hertogdom Limburg, de provincie Noord-Brabant en het 4de en 5de distrikt van de provincie Zeeland.

— Daar het meer en meer blijkbaar is geworden, dat de nog voortdurend heerschende Longziekte bij Runderen, welke daaraan komen te lijden, reeds lang bestaan heeft, vóór zij door duidelijke verschijnselen zich openbaart en zij in dien gevorderden staat hoogst zelden vatbaar is voor genezing, heeft de Provinciale Commissie van Geneeskundig Onderzoek en Toezicht in Noord-Holland, residentie te Amsterdam, het van groot belang geacht, de volgende Prijsvraag voor te stellen.

« Gelijk in enkele verborgene ziekten bij het » Rundvee uit de gesteldheid van de huid, van het » haar, uit den stand en het voorkomen der oogen, » uit de ademhaling en wat dies meer zij, de aard » der ziekte wordt afgeleid, zijn er alzoo ook gene » eigendommelijke teekens, welke reeds in den » aanvang het optreden der Longziekte bij de Run » deren aanduiden? Zoo ja; waarin bestaan dezelve? » Hoevele weken of maanden vóór de algemeen » bekende verschijnselen van de geheel ontwik » kelde ziekte, beginnen de bedoelde teekens zich » te openbaren? »

« Kamen de percussie en auscultatie in alle tijd » perken der ziekte geacht worden nuttig te zijn » ter aanwijzing van haar bestaan? »

« Welke zijn de middelen, waarvan men, in dien » aanvangevenden staat der ziekte, met vrucht gebruik » kan maken, ter stuiting van haren voortgang? »

Voor een voldoende antwoord op deze vraag looft de Provinciale Commissie uit eene belooning van vijf honderd gulden, onder voorwaarde, dat de verhandeling, bekroond of niet bekroond, haar uitsluitend eigendom blijve; dat zij door eene vreedende hand, met eene latijnsche letter, duidelijk, in het nederduitsch, fransch of hoogduitsch geschreeven en voorzien zij van een gezegeld briefje, dat, den naam en de woonplaats des schrijvers bevattende, tevens de aanspraak der verhandeling ten opschrift moet voeren. De vóór den laatsten december des jaars 1845 te dien tijde te worden gezonden aan den heer J. G. Vrolik, voorzitter der voornoemde commissie.

GRAVENHAGE, 24 September. Heden voormiddag heeft de baron Schimmelpenninck van der Oije tot de heide Pollen in handen van Z. M. den eed afgelegd als nieuw benoemd gouverneur der provincie Gelderland.

— 24 september. Men verzekert dat de voorgenomen reis des konings naar Luxemburg geen voortgang hebben zal.

— Wij vernemen dat in de aanstaande zitting der Staten Generaal, door de regering een project-wet zal aangeboden worden, waaraan sedert lang hier te lande behoefte was, en waarover wij ook meermalen gelegenheid hadden te spreken, eene wet namelijk op de politie der spoorwegen.

(Ned. St.)

— Naar men verneemt, wordt H. K. H. de prinses Albert van Pruisen binnen weinige dagen in deze residentie verwacht, en zal haren intrek nemen in het paleis in het Noord-Linde.

— Aanstonds maandag zal door den Hoogw. Heer Baron van Wyckerlouth, Bisschop van Gurium, in de St. Willebrordus kerk, in de Assendelfistraat alhier, het H. Verhaal aan de geloovigen worden toegediend.

LEYDEN, 23 september. Heden morgen ten 12 ure vierde de hoogleraar Birgenbeek zijne vijftigjarige dienst als professor in de nederlandsche taal, letterkunde en geschiedenis aan deze akademie, met het houden eener latijnsche redevoering in het groot auditorium.

HAARLEM, 23 september. In het dain bij Meerberg, zijn drie reusachtige aardappelplanten gevonden, die wel hoven opwegen tegen de dozen in de Contracten vermelde gevallen van groote aardappelplanten. Aan die struiken bevonden zich 168, 130 en 120 aardappelen, waarvan verscheidene zeer groot, doch de meeste middelsoort waren. Het loof lag niet op den grond, maar stond recht op.

Ingezonden Stukken.

Gelieve een plaatsje in te ruimen in uw dagblad, voor eene korte beschrijving der feestelijkheden, welke te Vlijmen, bij gelegenheid dat het vijf en twintigjarig jubelfeest van den Burgemeester der Gemeente, den heer W. Mommersteeg hebben plaats gehad.

Op zondag den 13 dezer kondigde het uitsteken der vlaggen het feest aan. In den namiddag begaven zich de Leden van den Gemeenteraad en corps naar den jubilaris, om hem bij dit heugelijk feest geluk te wenschen. Zij werden opgevolgd door de schooljeugd der gemeente en de pensionnaires van den aldaar gevestigden, verdienstelijken Onderwijzer, den heer A. de Preter, waarna nog een aantal leden der familie en meer belangstellende ijveraars van den feestvierenden burgemeester toesnelen. De eerste assessor der gemeente, de heer A. van Wamel, wenschte in eenige hartelijke woorden den jubilaris geluk en bood hem, in naam van het gemeentebestuur een zilveren geseleerden kruk, met een toepasselijk opschrift aan.

De genoemde onderwijzer bood, onder eene allezins gepaste aanspraak, den jubilaris eene zilveren bel ten geschenke aan.

In naam der schooljeugd der gemeente werd door den jongen heer van Heesbeen, en uit naam der pensionnaires, door den jongen heer van der Linde, uit 's Bosch, eene sierlijke aanspraak gehouden; die bij de aanhoorders gevoel en aandoening wekte en eenige kinderlijke geschenken aangeboden. Al deze bezendingen werden door den burgemeester met eene treffende minzaamheid en uiterste gevoeligheid ontvangen.

Des avonds kwam de Harmonie *Concordia* eene serenade aan haren beschermheer brengen; zij werd door hem uitgenoodigd, binnen te komen en bood hem toen twee kandelabers ten geschenke. Het overige van den avond werd in gulle vriendschap en vreugde doorgebracht.

De daaropvolgende woensdag was bestemd voor de plechtige viering van dit heugelijk feest. Een veertigtal gasten, zoo uit de gemeente, als van de geachte familie van den feestvierenden en andere genoodigden, waaronder de Ed. Achtb. Heer Officier van Justitie te 's Hertogenbosch en de Eerw. Heer Kapellaan der gemeente, die den, door onpasselijkheid verhinderden Eerw. Heer Pastoor vertegenwoordigde (1), zaten bij den vrienden-disch aan. Hartelijk was de overeenstemming en gulle vreugde welke daar heerschte; warm en welgemeend de hederen, aanspraken, lofuitingen en toastten, den jubilaris toegebracht; eene aangename verrassing was het voor den achtbaren Burgemeester toen het Bundel liederen, ten zijner eere gezongen, hem door den vervaardiger, den heer J. H. Deckers, zijnen neef, met zilveren letters gedrukt, werd aangeboden. Onder de aanspraken was vooral die van den heer Secretaris der gemeente opmerkelijk; wijl daarin al de gewichtige diensten, door den burgemeester aan de gemeente bewezen, met waar gevoel werden opgehaald, door den Ed. Achtb. Heer Officier van Justitie volmoedig gestaafd, en door de luide toejuichingen der vergaderde vrienden begroet, vooral toen de heer Secretaris, na het eindigen zijner aanspraak voorlezing deed van eene Missive van Z. Exc. den Heer Staatsraad Gouverneur der Provincie, waarin die hooge ambtenaar zijne deelneming in het feest, hetwelk de Burgemeester het geluk had te vieren, uitdrukte, met zijn leedwezen tevens dat hij, door onvoorziene omstandigheden verhinderd was, in persoon Z. Ed. hiervan te konijn verzekeren.

Onder de door den heer Secretaris opgesomde diensten van den achtenswaardigen heer Mommersteeg, kunnen wij vooral opmerken: het door Z. Ed. ingevoerde reglement van plaatselijke verordeningen; zijnen moed en onverschrokkenheid in het handhaven van de veiligheid der burgers en de justitie; waarvan hem in het *Prov. Blad* van 23 juni 1845, n. 57 door de gewestelijke overheid een openbaar getuigenis gegeven werd; de verbeteringen in den financiëelen toestand der gemeente aangebragt, het behartigen der belangen van de gemeente in gewichtige aangelegenheden; de verbeteringen aan de gemeente eigendommen; de bevordering van het onderwijs, aruwezen enz.

(1) De Eerw. Heer Pastoor heeft des trydags daaropvolgende in persoon zijne deelneming aan den Heer Burgemeester komen betuigen.

Ook op dien avond kwamen de Harmonie haren beschermheer nogmaals begroeten en werd weder even minzaam en deelnemend ontvangen.

Des donderdags werden de feestelijkheden besloten door eenen vriendenmaaltijd ten huize van den Burgemeester. Lang zal deze plechtigheid bij Vlijmen's ingezetenen en de talrijke vrienden van den jubilaris eene aangename herinnering nalaten.

Mengelwerk.

« Kan men nog mensch zijn »
« Zonder Christen te wesen? »

OPLOSSING VAN GROOTE VRAAGSTUKKEN,

(Vervolg van nummer 101.)

XVI HOOFDSTUK.

Is het waar geluk bestaanbaar met ons tegenwoordig leven?

Kan de mensch gedurende zijn aardoch bestaan, die volkomen ontwikkeling van zijn wezen bereiken, welke de schaduw zelve van verlangen en behoefte uitsluit, en hem de onverstoorbare rust van het geluk doet smaken?

Zoodanige vraag kan niet alleen door dwazen ernstig behandeld worden. Daar ik nogtans voor een ieder schrijf, zal het niet nutteloos zijn eenige grondstellingen op te geven, geschikt, om het onderzoek te vergemakkelijken.

Welke ook de twist zij der wijzgeren over de natuur van het opperste goed, zij allen komen overeen, dat het volkomen moet beantwoorden aan de grondige behoeften omter natuur, behoefte van te weten, behoefte van te handelen, behoefte van te genieten, wetenschap zonder nevel, magt zonder zwakheid, genieting van alle smarten vrij, ziedaar de drie hoofdstoffen van die levensbron, waarin ons hart brandt, zich te kunnen dompelen; waar is de aarde rijk en groot genoeg, om aan elk der negen honderd miljoenen van baders, welke zij bevat, eene badplaats te verschaffen?

Vele lieden zullen moeilijk gelooven, dat de wetenschap de eerste voorwaarde van het geluk is. Overtuigd dat de gedachte niet bestaat, dat ten voordeele van de maag, verlangen zij geene wetenschap, dan bij hunnen kok, en zullen zij gewillig met Mad. du Defant zeggen, dat een goed avondmaal een der vier uitersten van den mensch is, welke hem de drie anderen doet vergeten. Er zijn echter dikwerf omstandigheden, waarin die keuken vernuftten hun uiterste zullen vergeten, om eene nog meer heviger drift, de drift naar wetenschap te verzadigen. — Dat op het oogeblik, want er de sterkste eelust hen om eene vorstelijke voorziene tafel doet nederzitten, eene groote beweging, een in de straten opgehoopte toeloed volks eene buitengewone gebeurtenis aankondigen; geen twijfel, of onze lekkerbekken zullen de spreuk lozenstraffen: Een hongerige buik heeft noch oogen noch ooren.

Wie heeft het niet twintigmaal in zijn leven ondervonden, dat de nieuwsgierigheid, tot hoog gespannen graad opgevoerd de stem der behoefte smoort, de meest hevige smarten stillt, en de ziel in eene soort van verrukking voort.

Bewogen door een ingeschopen denkbeeld dat heimelijk in het diepste onzer gedachte gist, zijn wij allen ter been naar het opsporen van een voorwerp, voldoende voor onze eindeloze behoefte van te zien en te kennen. Dit geheimzinnig voedsel des verstands zoekt het kind in de vertellingen zijner voedster; de jongeling in de schitterende droomen van den romanschrijver; de vadzige manigte in de geneugten van het toneel en de spelen der staatkundige wereld, de wyze in zijne verhevene overdenkingen, in de diepe wasporingen der natuur. Idelle pogingen! De grootste gebeurtenissen der aarde zijn veel te klein, de diepste waarheden genaakbaar voor onze tegenwoordige vermogens, zoo al te oppervlakkig, dan dat zij ons onafgebroken in hunne bespiegeling geboeid kunnen houden. Dat schouwspel, welks eindeloze nieuwigheid den menschelijken geest alleen in eene eeuwige verrukking kan vestigen, wordt aan gene zijde des grafs vertoond. Laat ons, in afwachting dat de dood het scherm ophette, ons aan het bureau der deugd begeven om een bewijs van toegang te nemen.

Niet tevreden met te weten, wil de mensch daarenboven handelen. Van den sjouwer die op

straat met de vuist vecht, tot de eerzuchtigen die zich op de trappen des troons in den strijd ontmoeten, zijn wij allen naar magt hongrig. Niemand is er of hij verlangt meer of minder naar de eer, om zich door de wereld omringd te zien.

Wat echter is verwonderlijker dan onze onmagt? Wat kunnen wij in de natuurlijke orde? — Onttroonde koningen der aarde, kunnen wij haar niet dan met het staal in de hand; het onderhoud voor ons leven en een graf ontrukken. De ontelbare uitvindingen der kunsten vereeren minder ons verstand, dan dat zij onze onmagt aan den dag leggen. — Zouden wij vleugelen aan den wind en aan het vuur vragen, indien ons plomp zamenstelsel zich in de lucht kon verheffen en over de oppervlakte van den aardbol naar willekeur heen vliegen? Waartoe het ijzer en de salpeter, zoo niet eene rots voldoende was, om den weg voor het magtigste leger te sluiten!

Vervaarlijk is gewis de afstand tusschen onze wil en onze krachten! Een oogenblik was voor de Pharaos genoeg, om de reusachtige gedenktekens van Egypte te ontwerpen en te willen en tot de uitvoering waren gedurende verscheidene eeuwen miljoenen van armen noodig. De stoffelijke krachten van den geheelen aardbol waren niet toe-reikende om dat ten uitvoer te brengen, wat de middelmatigste geest zich in eene seconde kan voorstellen.

Zijn wij veel sterker in de staatkundige wereld? De geschiedenis vertoont ons drie of vier helden die al wat een mensch verrigten kan verrigt hebben. En toch was hun leven, even als alle levens, eene aaneengeschakelde reeks van verijdelde verlangens van niet geslaagde ontwerpen?

De grondslagen van ons staatkundig gebouw zijn zod, dat eene vlieg ze wel in de lucht zou kunnen werpen. — Wat is er van noode om Europa in vuur te zetten en meer dan één koninkrijk te doen vallen? een vergiftig insect, dat den laatsten telg van eenen vorstelijsken stam steke. — Rome werd onder keizer Arnolf, door eenen haas veroverd. — Men heeft nog onlangs volkeren, die de zeeën met hunne schepen bedekten, bijna door eenen worm van zes strepen vernield gezien. (*)

Men zou voorzeker met de groote mannen den draak kunnen steken, indien men de ware oorzaak van hun fortuin, en van de verheven gebentemissen, waarvan zij de eer inoogsten, kende.

Die oorzaak ontsnapt thans aan onze oogen door hare uiterste nietigheid; maar zij zal bekend wezen op den dag der groote openbaringen.

Zou het ons overigens wel betamen de natuur te willen gispn, wanneer het kleine deeltje stof, dat met onze ziel is zamengevoegd, onophoudelijk onze hevigste verlangens tegenstaat? en hoe zouden wij onzen wil aan anderen trachten op te leggen, en zoo lang wij onbekwaam zijn ons zelve te regeren? Alle onze ellenden ontspruiten van die ontzaglijke onevenredigheid, welke tusschen onze gevoelens en onze gedachten, en onze magt en onzen wil bestaat. Geene overeenstemming in ons wezen, geen geluk, zoolang ons hart niet op de hoogte van het verstand is, zoolang onze armen korter dan onze verlangens zullen wezen.

Eindelijk wordt de mensch nog verstand door de behoefte van te genieten. Wij verlangen zelfs niet naar de wetenschap, dan om onzen geest te fesschen aan de heerlijke bronnen der waarheid.

Wij roepen zelfs de magt niet in, dan om het lijden te verbannen, en ons duurzame voldoeningen te verzekeren.

En echter is niets zoo ellendig als onze genietingen. De voortreffelijke genoegens der wetenschap verkrijgt men niet dan tegen den prijs der vernieling van het lichaam. En welk is dan nog het voorrecht van den waren geleerde en den wijze? is dat niet van beter dan iemand, het uitgestrekte onwetendheid te kennen en onafgebroken door zoo vele ezelenrijen, welke in aanzien bij de wereld staan, verantwoordigd te worden.

Aangenamer voorzeker en inniger zijn de genoegens der deugd. Maar wie moet meer zuchten over onze zwakheden en ondeugden, dan hij, die het zich ten pligt stelt dezelve te bestrijden! — De deugd is een boom met een reusachtigen stam, wiens bloem de aarde met haren goddelijken reuk

(*) In 1731 en 1732 was een worm op het punt Zeeland te doen overstroomen en deed de Vereenigde Provinciën voor hare marine beven.

verlustigt, en wiens vrucht zich alleen in den hemel laat oogsten.

Zijn het eindelijk de zinnelijke genoegens, die ons hart geheel kunnen bevredigen? Antwoordt, beruchte wellustelingen, om wien rijkdom en de magt het vermaak en het genoegens talrijker deden dartelen. Spreek, zoon van David, gij, die zoo dikwerf uwe lippen aan den beker der wellusten bevochtigt, en dezelve altijd zoo grijnzende daarvan terug neemt. — En gij Tiberius, schepper van ongekende wellusten, zeg ons, wie meer leed; gij, gedruipeld in uwe vermaak, of uwe talrijke slagtoffers welke hunnen adem onder de folteringen uitbliezen? Dit is een vraagstuk, door uwe geschiedschrijvers onopgelost gelaten.

Eene goddelijke hand heeft de smart en den wellust door een gemengd. — De droefheid is op den bodem onzer vreugde. (2) en naar de uitdrukking van Montaigne: *Welvaart verteert ons.* (3), M. P. O. (Wordt vervolgd).

- (1) *Ed quod in multis sapientia, multa sit indignatio: et qui addit scientiam, addit et laborem.* (Eccl. I. 13)
- (2) *Extrema gaudii luctus occupat* (Prov. XIV. 13)
- (3) *Essai. Tom. XI. Ch. 20.*

Heden overleed alhier, na tijdig voorzien te zijn geweest met de laatste Heilige Sacramenten onzer Moeder de Heilige Kerk, de Heer **JOANNES RUDOLPHUS LINSEN**, Fabrikant en Lid van den Raad dezer Stad, in den ouderdom van ruim 66 jaren.

De **AFFAIRE** van de Heeren **J. LINSEN** de Oude en Zouen zal door den Neef, den Heer **C. G. LINSSEN**, op den ouden voet en firma worden gecontinueerd, welke met de liquidatie dier zaken is belast.

Grave, 23 September 1847.

Eenige kennisgeving.

UITVERKOOP DOOR LIKWIDATIE.

PAN DONGEN, Vendumeester te 's Hertogenbosch, zal op Donderdag den 30 September, Vrijdag den 1 October en op Maandag den 4 October 1847 en volgende dagen telkens te beginnende des namiddags ten twee ure, in het Oud Keizershof in de Apostelstraat, aan de hoogst biedende verkoopen:

Eene Groote partij ROOPMANSCHAPPEN,

ALS:

Eene partij **ZIJDEN STOFFEN** voor **KLEEDJES** enz. eene groote partij **DAMES CHALES**, **DAMES EN HEEREN ZIJDEN FOULARDS**, en **HALVE ZIJDEN FOULARDS**, **VESTEN- EN BROEKSTOFFEN**, **GEMAAKTE VESTEN**, **BROEKEN**, **PALETOTS**, **OCHTENDJASSEN**, **HENDEN**, **HALVE HENDEN**, **FLANELLEN**, **BORSTROKKEN**, **ONDERBROEKEN**, **SATJNEN DASSEN**, **ECHARPEN**, **DOEKEN**, **HANDSCHOENEN**, **BRETELS**, **ZIJDEN HEEREN HOEDEN**, **SCHIEERTUIS**, **SCHIEERRIEMEN**, **CIGARENKOKERS**, **PORTEFEUJLES**, **ZAK-INTKOKERS**, **BEURSEN**, **EAU DE COLOGNE**, **PARFUMERIEN**, **STALEN PENNEN**, enz.

Op Woensdag den 20 September, voor een ieder te zien.

GRAINS DE SANTÉ

du Docteur **FRANCK**,

connus et approuvés depuis plus de trente années; ils ont la propriété de remédier aux maux d'estomac, de chasser les vents, de purifier le sang; il rétablissent l'appétit, favorisent les digestions et sont souverains contre la constipation et la migraine.

à Paris, rue de Valenciennes, N° 10, on répond aux correspondances, et à Bergen op Zoom, chez Mr. **VERLINDEN**, Pharmacia.

Met 1^o **OCTOBER** e. k., in de volkrijke en aanzienlijke Gemeente **Waalwijk**, de bctrekking van

Heel- en Vroedmeester,

VACANT zijnde, zoo worden daartoe opgeroepen deskundigen, welke zich ten dien einde voor of op den 15 dier maand, van de vereischte bescheiden voorzien, in persoon mo-ten vervoegen bij het Plaatselijk Bestuur aldaar, door hetwelk aan hen verdere inlichtingen zullen worden medegedeeld. — In de aangrenzende Gemeenten **Baardwijk** en **Besoyen**, zamen nagenoeg 2400 zielen tellende, bevindt zich geen **HEEL- of VROEDMEESTER**.

J. SMIT Gz., **A. B. VAN DER VIES**, **L. A. KESPER** en **SENATOR** zullen door den Deurwaarder **WORMSER**, op Dingsdag den 19 October 1847, 's avonds ten 6 ure precies, in den **Brakkengrond** in de Nes te Amsterdam, aan de meestbiedenden

VERKOOPEN

500 BALEN PORTUGALSCH
60 BAALTJES PERUAANSCH
16 BALEN DEENSCH EN
54 BALEN WITTE SMIRNSCH } **WOLLE**

Nadere Informatien zullen, volgens gedrukte Notitien, in tijds bij voornoemde Makelaars te bekomen zijn.

Mr. **N. G. FRANCKEN**, Notaris te **Elst**, (**Gelderland**) zal, namens den Eigenaar **J. SANDERS**, op Woensdag den 13 October 1847, bij inzet, en den 27 dier maand, bij toeslag, beide des voormiddags ten elf ure, ten huize van **J. T. ERDKAMP** aldaar, in het openbaar verkoopen:

DEN WELBEKANTEN WIND-KOORNMOLEN,

van voornoemd Dorp **Elst**,

welk, met deszelfs huurschappen, heeft, eene bevolking van ruim 2600 zielen, met welingerigt **W. O. O. N. B. DAKKE-RIJ**, voorts **ROSMOLEN** en **BOOMGAARDEN**, **TUIN**, **BOOMGAARD** en **T. A. BAKSLAND**, te zamen groot 57 Roeden 80 Ellen.

Graanmarkt

van 's **HERTOGENBOSCH**.

Vrijdag en Zaterdag, 24 en 25 September.

ROGGE / 7.35, / 7.75 a / 8.10.
BOEKWIT / 6.65 a / 7.05 / 8.35.
HAVER / 3.35 / 3.85.

Beurs van Amsterdam.

Zaterdag 25 September ten 4 ure.

W. S. 2½ pCt. 55, 54½. Dito 3 pCt. 65½. Dito 3 pCt. resp. 65½. Certific. 4 pCt. 86½. Handelm. 165½. Ardons 85 p. st. 147. Dito 510 p. st. 14½. Dito Coupons 12½. Spaanje Binne. 3 pCt. 23½. Dito 4 pCt. 87½. Lond. 4 pCt. 24½. Oude Russen 104½. Dito 4 pCt. 87½. Dito Stieglitz en Co. 37½. Metalliek 100. Dito 2½ pCt. 51½.

OPGAVEN van de Hoop van de Rivieren de **MAAS** te Grave en van de **DIEZE** te 's **BOSCH**, waargenomen des morgens ten 8 ure.

DA- TUMS	MAAS TE GRAVE			DIEZE TE 'S BOSCH				
	BOVEN AP.	GEWASSEN GEVALLEN	GEVALLEN	BOVEN O.	ONDER O.	GEWASSEN GEVALLEN	GEVALLEN	
Sept.	ell.	dm.	dm.	ellen	dm.	ellen	dm.	dm.
24	6	1	19	"	"	"	"	"
25	6	16	15	"	"	1	2	3
26	6	8	8	"	"	0	96	6
27	"	"	"	"	"	0	96	0

De O. te 's Bosch is 4 el 11 duim boven AP.

Ter Drukkerij van **D. A. A. DE ROOY**.